

УДК 32. 019.

Степаненко Г.В. ¹

Коваль В.М. ²

¹ студ. гр. УФКС-319 НУ «Запорізька політехніка»

² старш. викл. кафедри філософії НУ «Запорізька політехніка»

ПОНЯТТЯ ІСТИНИ В КЛАСИЧНІЙ ТА НЕКЛАСИЧНІЙ ФІЛОСОФІЇ

На протязі всієї історії філософії, від самого її початку і до нашого часу одним з найважливіших та найзагадковіших понять є поняття істини. Що ж таке істина? Звісно, однієї чіткої відповіді на це питання немає, та і навряд чи колись буде, бо скільки людей, стільки ж думок. Існує багато припущень і міркувань щодо цього поняття.

Одним із варіантів трактування істини є *кореспондентська або класична* теорія, яка була висловлена такими великими філософами як Аристотель, Френсіс Бекон, Бенедикт Спіноза, Клод Адріан Гельвецій та ін.

Згідно з цією теорією, істина-це відповідність наших знань про дійсність самій дійсності. Тобто, коли ця відповідність є, тоді є істина, а коли цієї відповідності немає, то й істини, звісно, теж немає.

Так, Аристотель у своєму трактаті «Метафізика» писав:

«Казати про суще, що його немає, або про не-суще, що воно є, – значить говорити хибно; а казати, що суще є і не-сущого немає, – значить говорити істинно».

Але не так все просто, як відразу здається. Тому що істини, як такої немає, а є тільки наші знання про неї, які і формують цю дійсність. Тобто, для людини дійсність-це її особисті уявлення про дійсність, бо до самої цієї дійсності у людини немає прямого доступу.

Отже, визначення істини, за яким вона є відповідністю наших знань дійсності, передбачає наше споконвічне, як би «заочне» і вичерпне знання про цю дійсність, якого у нас, звичайно ж немає.

Очевидно, що однією теорією тут не обійшлося, тому є інша, як протиставлення класичній-це некласична когерентна теорія. Одним з її прихильників був німецький філософ Карл Поппер. Згідно з цією теорією, істина-це та система ідей, в якій все з усім погоджено, послідовно та обгрунтовано, де немає внутрішніх логічних протиріч. Тобто якомусь поясненні чогось, в концепції або теорії факти повинні бути пов'язані в єдину картину з фактів, які не вписуються не повинно залишатися, все повинно бути взаємоузгодженою, концепція повинна бути практично застосовна, і в цьому випадку її цілком можна вважати істинною. Головне в цій теорії - це, швидше за все, твердження, згідно з яким, на одну й ту ж саму сукупність фактів можна висунути різні, конкуруючі між собою пояснення, жодне з яких

не зможе вважатися більш правильним, ніж інше, так як кожне з них однаково добре справляється зі своїм пояснювальним завданням.

Ще одним варіантом неklasичної теорії пояснення істини є конвенціональна теорія. Одним із її представників був французький філософ Андрі Пуанкаре. Згідно з цією теорією, істина-це те, про що ми домовились вважати це істинним. Тобто, фактично будь-який світогляд в більшості будується конвенціонально: його прибічники в якомусь сенсі доловлюються про основоположні системи своїх ідей та виробляють свого роду конвенції про їх істинність.

Наприклад, в математиці є аксіоми, які не доказуються, а просто приймаються як істинні. В релігії ж є віруючі та атеїсти. Віруючі вважають, що Бог існує. Відповідно існує душа та вічне життя. Атеїсти ж, в свою чергу, дотримуються думки, що Бога не існує, тому, відповідно, не існує душі та вічного життя.

Грубо кажучи, основою цієї концепції є якась домовленість про істинність чого-небудь.

Ще однією неklasичною теорією істини є прагматична теорія, засновником якої вважають Чарлза Пірса, який стверджував, що істина це те, що для нас є корисним. Представники прагматизму вважають, що те що представляється нам і те що є насправді-два різних світи, між якими лежить велика прірва. Пізнання є рухом не від незнання до знань, а від сумніву до віри. Оскільки світ непізнаваний, то ми вільно можемо уявляти його собі яким хочемо і думати що захочеться і вважати істиною те, що нам подобається і що для нас вигідно.

Отже, істина-це складне поняття, і конкретної відповіді на питання про її сутність немає. Для кожної людини істина своя, бо в це поняття кожен з нас вкладає свій сенс і свої знання.